

Г.О. СЛАБКИЙ, С.В. ЗБІТНЄВА (Донецьк, Київ)

РІВЕНЬ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ПОТРЕБИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У ТРАНСПЛАНТАЦІЇ РОГОВОЇ ОБОЛОНКИ

Донецький національний медичний університет ім. М. Горького
Київська міська клінічна офтальмологічна лікарня «Центр мікрохірургії ока»

У статті наведено результати дослідження щодо потреби дорослого населення у трансплантації рогової оболонки та рівня забезпеченості даним видом медичної допомоги у розрізі регіонів України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: рогова оболонка, трансплантація, потреба, рівень задоволеності.

Захворюваність населення на хвороби органа зору має важливе соціальне та економічне значення [12]. Рівень захворюваності населення на хвороби органу зору та поширеності вказаних хвороб постійно зростає [2;4;11]. Особливе місце серед хвороб органу зору посідають захворювання, які призводять до втрати зору та інвалідності, що значно знижує якість життя хворих [3]. При цьому рівень інвалідності населення можна знизити шляхом широкого впровадження у клінічну практику трансплантації рогової оболонки.

Мета роботи: вивчити рівень потреби дорослого населення у трансплантації рогової оболонки та забезпеченість цим видом медичної допомоги.

Матеріали і методи. У ході виконання роботи використано статистичний метод – вивчалися дані галузевої статистичної звітності за період 2008–2012 рр. щодо потреби дорослого населення України в пересадці рогової оболонки та кількості проведених операцій.

Результати дослідження та їх обговорення. Трансплантація рогової оболонки в Україні законодавчо визначена законами України [9;10], урядовими актами [8] та наказами Міністерства охорони здоров'я [5-8].

Базовими закладами охорони здоров'я для здійснення трансплантації рогової оболонки затверджені Київська міська клінічна офтальмологічна лікарня «Центр мікрохірургії ока» та Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України.

Для проведення оперативних втручань з трансплантації рогової оболонки підготовлена наступна кількість спеціалістів: 18 трансплантологів-офтальмологів у Київській міській клінічній офтальмологічній лікарні «Центр мікрохірургії ока» та 24 трансплантологи-офтальмологи

в Інституті очних хвороб і тканинної терапії ім. В.П. Філатова НАМН України.

Показаннями для трансплантації рогової оболонки визначені: вроджені та набуті внаслідок перенесених захворювань, травматичних пошкоджень, дегенеративних процесів значні кореальні вади, що призвели до розвитку більм, грубих рубців, виразок, перфорацій рогівки, бульозної кератопатії і кератоконусу.

Вивчена потреба у трансплантації рогової оболонки у розрізі регіонів України за п'ятирічний період – 2008–2012 роки.

З табл.1 видно, що за п'ятирічний період дослідження потреба у трансплантації рогової оболонки в цілому в Україні виросла в 1,35 рази і в 2012 р. склала 3169 пересадок. При цьому в розрізі регіонів України найбільше дорослого населення потребує пересадки рогової оболонки у Донецькій (302), Дніпропетровській (228), Харківській (194) областях та м. Києві (214), а найменше – у Чернівецькій (63), Кіровоградській (66) та Волинській (69) областях. Це пов'язано як з кількістю населення, що проживає в названих регіонах, так і з рівнем розвитку промисловості, що є причиною високого рівня травматизму органу зору.

Далі вивчалось питання кількості проведених пересадок рогової оболонки в динаміці за 2008–2012 рр. Наведені у табл. 2 дані вказують на те, що найбільша кількість операцій з приводу пересадок рогової оболонки була проведена у 2009 р. (559) з наступним скороченням кількості до 56 в 2011 р. У 2012 р. вказані операції в Україні не проводилися.

Далі вивчався рівень задоволеності потреби дорослого населення України у трансплантації рогової оболонки. Отримані дані вказують на вкрай низький рівень задоволеності цієї потреби в країні, що становить від 24,1% у 2008 р. до повної незадоволеності потреби у 2012 р.

Таблиця 1. Потреба у трансплантації рогової оболонки населення України у 2008–2012 рр. (абс. кількість)

Адміністративно-територіальна одиниця	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
АР Крим	102	106	114	122	136
<i>Область</i>					
Вінницька	84	88	94	101	113
Волинська	52	54	58	62	69
Дніпропетровська	170	178	191	204	228
Донецька	226	235	253	271	302
Житомирська	65	68	73	78	87
Закарпатська	58	75	67	82	91
Запорізька	93	97	104	112	124
Івано-Франківська	72	81	76	87	98
Київська	88	92	103	109	117
Кіровоградська	49	56	61	58	66
Луганська	116	122	130	141	154
Львівська	129	136	144	158	173
Миколаївська	60	67	72	76	81
Одеська	124	129	137	148	167
Полтавська	75	78	84	90	101
Рівненська	59	62	66	71	83
Сумська	54	57	74	69	78
Тернопільська	51	63	68	73	76
Харківська	146	154	163	175	194
Херсонська	56	59	62	67	72
Хмельницька	64	71	76	80	89
Черкаська	69	73	79	84	87
Чернівецька	46	49	52	56	63
Чернігівська	57	61	65	68	77
<i>Місто</i>					
Київ	163	169	180	193	214
Севастополь	18	21	24	26	29
Всього	2346	2501	2670	2860	3169

Таблиця 2. Кількість проведених пересадок рогової оболонки, 2008–2012 рр. (абс. кількість)

Назва закладу охорони здоров'я	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
КМКОЛ «ЦМХО»	277	277	278	32	-
Інститут ОХ і ТТ ім.В.П.Філатова НАМН України	289	282	273	24	-
Всього	566	559	551	56	-

Висновки

Результати проведеного дослідження вказують на щорічне зростання потреби у трансплантації рогової оболонки для дорослого населення України. Потреба у трансплантації рогової оболонки дорослому населенню у 2012 р. склала 3169 пересадок. У ході дослідження встановлено, що рівень задоволеності потреби дорослого

населення України у трансплантації рогової оболонки є вкрай низьким, що зумовлено недосконалою законодавчою базою та неготовністю до даного виду діяльності, як населення, так і системи охорони здоров'я.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні ефективності трансплантації рогової оболонки.

Список літератури

1. Деякі питання реалізації Закону України «Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині» : Постанова Кабінету Міністрів України від 24.04. 2000 р. №695: Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 164 від 18.02.2006, № 498 від 28.05.2008, № 15 від 06.01.2010, № 402 від 05.06.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>. – Назва з екрану.
2. Збітнева С. В. Захворюваність населення України на хвороби ока та його додаткового апарату / С. В. Збітнева // Вісн. соц. гігієни та орг. охорони здоров'я України. – 2010. – № 3. – С. 14–17.
3. Лимбан Е. С. Слепота и инвалидность вследствие патологии органа зрения в России / Е. С. Лимбан, Е. В. Шахова // Весн. офтальмол. – 2006. – № 1. – С. 35–37.
4. Нагорна А. М. Стан офтальмологічної захворюваності населення України / А. М. Нагорна, С. О. Риков, Д. В. Варивончик // Офтальмол. журн. – 2010. – № 3. – С. 28–33.
5. Про внесення змін до Переліку тканин і клітин людини, з якими дозволено діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини : наказ МОЗ України від 20.11.2012 р. № 927 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.
6. Про затвердження змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України з питань трансплантації : наказ МОЗ України від 20.11.2012 р. № 926 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.
7. Про затвердження нормативно-правових документів з питань трансплантації : наказ МОЗ України від 25.09. 2000 р. № 226 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.
8. Про перелік заходів щодо попередження передачі інфекційних захворювань при трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів людині : наказ МОЗ України від 10.06.2004 р. № 294 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>. – Назва з екрану.
9. Про поховання та похоронну справу : Закон України від 10.07.2003 № 1102-IV: Із змінами, внесеними згідно із Законами № 2246-IV від 16.12.2004, ВВР, 2005, № 4, ст. 105 № 3410-IV від 08.02.2006, ВВР, 2006, № 22, ст. 197 № 880-VI від 15.01.2009, ВВР, 2009, № 25, ст. 309 № 1166-VI від 19.03.2009, ВВР, 2009, № 31, ст. 459 № 1254-VI від 14.04.2009, ВВР, 2009, № 36-37, ст. 511 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>. – Назва з екрану.
10. Про трансплантацію органів та інших анатомічних матеріалів людині : Закон України від 16.07.1999 № 1007-XIV: Із змінами, внесеними згідно із Законами № 997-V від 27.04.2007, ВВР, 2007, № 33, ст. 440 № 2608-VI від 19.10.2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua> – Назва з екрану.
11. Риков С. О. Захворюваність на хвороби ока та його додаткового апарату, їх поширеність серед населення України / С. О. Риков, В. А. Васюта // Україна. Здоров'я нації. – 2011. – № 4 (20). – С. 7–14.
12. Сайфиулина Ф. Р. Особенности глазной патологии у населения промышленного города : автореф. дис. ... д-ра мед. наук : 14.00.08 / Ф. Р. Сайфиулина. – М., 2008. – 32 с.

УРОВЕНЬ УДОВЛЕТВОРЕННОСТИ ПОТРЕБНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ УКРАИНЫ В ТРАНСПЛАНТАЦИИ РОГОВОЙ ОБОЛОЧКИ

Г.А. Слабкий, С.В. Збитнева (Донецк, Киев)

В статье приведены результаты исследования потребности взрослого населения в трансплантации роговой оболочки и уровня обеспеченности данным видом медицинской помощи в разрезе регионов Украины.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: **роговая оболочка, трансплантация, потребность, уровень удовлетворенности.**

DEMAND AND PROVISION OF ADULT POPULATION IN UKRAINE WITH CORNEA TRANSPLANTATION

G.O. Slabkyi, S.V. Zbitnyeva (Donetsk, Kyiv)

This article shows the results of research for demand of adult population for cornea transplantation and the level of provision with this method of medical aid in the regions of Ukraine.

KEY WORDS: **cornea, transplantation, demand, level of satisfaction.**

Рукопис надійшов до редакції 21.11.2013
Рецензент: д.мед.н., проф. В.І. Агарков